

7. Закон Республіки Польща «Про засади проведення політики розвитку» / Сейм – Режим доступу до ресурсу: <http://www.lexlege.pl/ustawa-o-zasadach-prowadzenia-polityki-rozwoju/>.

8. Антикорупційна програма на 2018–2020 рр. / Рада Міністрів Республіки Польща – Режим доступу до ресурсу: <https://www.infor.pl/akt-prawny/MPO.2018.003.0000012,uchwala-nr-207-rady-ministrow-w-sprawie-rzadowego-programu-przeciwdzialania-korupcji-na-lata-20182020.html>.

Нікітін Анатолій Анатолійович,
проректор Одеського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

На сьогоднішній день прояви корупції стали тим явищем, яке становить реальну глобальну загрозу не тільки національній безпеці та демократичному розвитку кожної країни, але й негативно впливають на суспільне життя в цілому. Це говорить про те, що проблема корупції має світовий масштаб. Безумовно, стан корупції країн Європи відрізняється одна від одної, а методи боротьби з нею тим більше. Спостерігається зміна у міжнародному політичному та суспільному житті, погляди на проблему корупції постійно змінюються. Однак, міжнародна спільнота вже давно провела апробацію стосовно вивчених чинників протидії корупції. Т.В. Ільєнок зазначає, що це насамперед, відкритість влади, прозорість та зрозумілість процедур прийняття державних рішень, дієві механізми контролю за діяльністю державних органів з боку громадянського суспільства, свобода слова, свобода та незалежність засобів масової інформації [1].

Для боротьби з корупцією європейські країни вживають заходи організаційного характеру, шляхом створення спеціалізованих установ та організацій. Вироблення відповідної стратегії й тактики, а також розробка превентивних заходів нормотворчого й функціонального змістового наповнення є головним вектором цих держав.

Найдавніші традиції щодо боротьби з корупцією має Великобританія, яка відома високими стандартами громадянської поведінки, що є результатом політичних і законодавчих заходів, моральних змін та ефективнішого соціального контролю за державними службовцями. Під час дослідження проблемних питань боротьби з корупцією А.Л. Коваленко [2] зазначає, що Великобританія входить у десятку найменш корумпованих країн світу. Розслідуванням корупційних діянь у Великобританії займається Public Sector Corruption – спеціальний підрозділ поліції у сфері боротьби з корупцією у громадському секторі. У випадку скоєння корупційних діянь в особливо великих розмірах (2 мільйони фунтів стерлінгів) або, якщо злочин є дуже складним, його розслідуванням займатиметься Serious Fraud Office.

Друга особливість – це надзвичайно висока роль громадської думки, вона стежить за динамікою негативних явищ у суспільстві. Здебільшого громадські дебати точаться навколо питань, пов'язаних із лобіюванням і купівлею політичного впливу, проблем, створених зміною меж приватної і державної власності, моральним кліматом, хабарництвом, зловживаннями службовців місцевих органів влади, поліції, митної служби тощо [3].

Для боротьби з корупцією в Бельгії існує підрозділ федеральної поліції, який називається «Центральне управління по боротьбі з корупцією» (<https://www.police.be/5998/fr/a-propos/directionscentrales/office-central-pour-la-repression-de-la-corruption-ocrc-0>). Управління є центральною службою з функціональною компетентністю. Працівники управління можуть проводити розслідування як самостійно, так й за підтримки або разом з управліннями судової поліції, які розосереджені по округах [4].

Однією з найбільш вільних від корупції країн є Швеція. У Швеції механізм запобігання та протидії корупції побудований на чотирьох основних принципах: 1) заборона особистих контактів чиновника та громадянина; 2) обов'язкове декларування доходів; 3) обмеження готівкових розрахунків (заборонено приймати готівкові платежі більш ніж на 5-6 тисяч євро); 4) повна відкритість діяльності влади [5].

Румунія характеризується найагресивнішою антикорупційною політикою в Європейському Союзі. В 2002 році було створено Національний антикорупційний директорат Румунії (далі – НАДР) за моделлю Італії, покликаний викривати й розслідувати корупційні правопорушення. До підслідності цього органу належать фінансове шахрайство з коштами Євросоюзу, зловживання посадовими обов'язками тощо. У 2014 році після повторного звернення Антикорупційного директорату до парламенту Румунії було знято імунітет з одного сенатора, шістьох депутатів, одного міністра та десятиох колишніх міністрів [6].

На нашу думку, вітчизняним законодавцям необхідно звернути увагу на політику боротьби з корупцією в Німеччині. Так, в основу боротьби Німеччини покладено завдання знищення матеріальної, насамперед фінансової бази злочинних угруповань. Це досягається двома шляхами: конфіскаційним (конфіскація майна) і створенням належної правової бази для унеможливлення «відмивання» «брудних» грошей. Генеральна лінія німецького уряду у сфері запобігання корупції полягає в тому, щоб в результаті законодавчих, організаційних, кадрових та інших заходів унеможливити зловживання державним службовцем своїм посадовим становищем [7].

Ефективність державної антикорупційної політики в країнах Європи має високу ефективність перш за все через те, що вона будується на засадах міцної політичної волі керівництва держави щодо протидії корупції. Результативність механізму запобігання корупції

залежить й від постійного моніторингу потенційно небезпечних чинників, які створюють передумови корупційним правопорушенням.

За умов наявності масштабної корупції пріоритетними є заходи щодо усунення її причин, а вже потім – боротьба з конкретними виявами. Причому для правових систем деяких розвинених країн не є характерним використання в законодавстві терміна «боротьба», численними є закріплення в нормативно-правовому акті (часто – кодифікованому) принципів запобігання правопорушенням [8].

Таким чином, проведений аналіз окремих країн Європи щодо подолання корупційних проявів дає можливість зробити висновок про те, що втілення ефективних заходів боротьби в Україні вимагає підвищеної уваги та доопрацювання, а особливо розробка власної національної антикорупційної стратегії, яка вкрай необхідна вже сьогодні.

Список використаних джерел

1. Ільєнок Т.В. Боротьба з корупцією: міжнародний досвід / Т.В. Ільєнок // Юридична наука, № 2. – 2013. – С. 71–77.

2. Коваленко А.Л. Боротьба з корупцією у Великобританії / Роль поліції у боротьбі з корупцією (зарубіжний досвід) Збірник тез доповідей учасників XIX студентської науково-практичної конференції іноземними мовами 20 квітня 2018 року, м. Харків, Україна. – С. 93–94.

3. Офіційний сайт ВГО «Успішна країна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>.

4. Олексюк О.О. Боротьба з корупцією у Бельгії. / Роль поліції у боротьбі з корупцією (зарубіжний досвід) Збірник тез доповідей учасників XIX Студентської науково-практичної конференції іноземними мовами 20 квітня 2018 року, м. Харків, Україна. – С. 113–114.

5. Таряник Д.М. Механізм запобігання та протидії корупції в зарубіжних країнах. – [Електронний ресурс]. Назва з екрана: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/4155/1/-%20ЗБІРНИК%20ТЕЗ%20%20ост._p165-167.pdf.

6. Ахтирська Н. Міжнародний досвід боротьби з корупцією як вектор формування національної антикорупційної політики: огляд законодавства Румунії / Н. Ахтирська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://veche.kiev.ua/journal/4910/>.

7. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з корупцією [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>.

8. Світовий досвід запобігання та протидії корупції: до питання про інтеграцію законодавства України до права Європейського Союзу // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4201/>.